

Методичні аспекти створення сучасного веб-порталу для еколого-просвітницької діяльності

Наведено результати огляду сучасних інформаційних ресурсів, орієнтованих на формування екологічної свідомості широких верств населення. Визначено потреби споживачів в екологічній інформації, розроблено інформаційний ресурс, що сприяє еколого-просвітницькій діяльності суспільства та екологічній інформатизації різних споживачів.

Ключові слова: екологічна свідомість, екологічна культура, екологічна просвіта, інформаційний ресурс, веб-портал.

Питання екологічної освіти та виховання стають все більш актуальними, а інтернет-комунікації нерозривно пов'язані зі всіма сферами життя людини та користуються значно більшою популярністю, ніж друковані видання. Саме тому постає актуальне питання екологічної освіти різних верств населення за рахунок створення та використання інформаційного веб-порталу як сучасного засобу в еколого-просвітницькій діяльності.

На сьогодні існує велика кількість середовищ розробки сучасних програмних продуктів – Visual Studio, Xamarin, Netbeans, Geany, Qt creator, KDevelop, Sharp Develop, CSM WordPress та ін [4]. Для впровадження системи екоосвіти через інтернет-ресурс було обрано програмний продукт CSM WordPress.

WordPress – це система управління змістом, призначена для обслуговування блогів, також підходить як для створення сайтів із малим контентом, так і для порталів [3].

CSM WordPress спочатку замислювався як блог-движок, тому його можливості для створення сайту портального типу спочатку були обмежені.

У своїй роботі «Создаем свой сайт на WordPress: быстро, легко и бесплатно» А. Грачев виділяє основні можливості та відмітні риси WordPress [3]:

- простота установки CSM і початкового налаштування сайту;
- можливість реєстрації відвідувачів сайту; також розрахований на багато користувачів, коли кожен із зареєстрованих користувачів має змогу вести свій блог на сайті; для вирішення таких цілей спеціально розроблено WordPress MU;
- можливість коментування матеріалів сайту відвідувачами, а для адміністратора сайту – можливість їхньої фільтрації від «спаму»;
- підтримка аудіо- та відеозображень, а також можливість їхнього завантаження на сайт і коректне відображення на його сторінках;
- організація поштової передплати для відвідувачів сайту – якщо будь-хто зацікавився змістом сайту, він може залишити свій e-mail і отримувати на нього нові матеріали.

Детальний огляд наявних еколого-інформаційних порталів засвідчив, що інформаційні web-ресурси були орієнтовані на різне коло споживачів інформації. Деякі екологічні портали були зорієнтовані на одного чи двох споживачів, інші – на багатьох. У кожному з цих порталів наявні переваги та недоліки, що стосуються змісту робочих розділів, актуальності викладеної інформації та різноманітності аудиторії споживачів екологічної інформації.

Враховуючи все вищенаведене, актуальним є створення універсального інформаційного ресурсу екологічного змісту, що сприяв би формуванню екологічної свідомості різних верств та різних вікових категорій населення. Адже він має бути орієнтованим на екологічну освіту суспільства та інформатизацію різних її споживачів. Таким чином, було створено на безкоштовній платформі WordPress «ECOLOGY-PORTAL».

«ECOLOGY-PORTAL» – це унікальний інформаційний ресурс екологічного змісту, що сприяє формуванню екологічної свідомості населення. Адже орієнтований він на екологічну просвіту суспільства та інформатизацію різних її споживачів.

Тематику та зміст актуальної екологічної інформації, розподіл споживачів інформації та структуру web-ресурсу було обрано за рахунок проведення інтернет-анкетування. Усього в опитуванні взяло участь 160 респондентів. На рис. 1. наведено показники вікового розподілу респондентів, де найбільшу кількість становлять користувачі віком 25–35 років – 35 %, а найменшу, лише 3 %, – діти віком до 12 років.

Такий розподіл респондентів зумовлений актуальністю цього питання серед молодих громадян. Зазвичай ця інформація є актуальною для вчителів, вихователів та свідомих громадян, фахівців у галузі екології, а також студентів, які навчаються за спеціальністю 101 «Екологія».

Найбільше респондентів виявило бажання отримувати інформацію щодо оцінки стану навколишнього природного середовища місцевості, де вони мешкають, поводження з твердими побутовими відходами (далі – ТПВ), екологічних фільмів та мультфільмів, екологічних казок та ігор, природоохоронних акцій, екологічно чистої продукції, екологічної безпеки середовища та багатьох інших питань.

Враховуючи усе вищенаведене, було розроблено та запропоновано інформаційний ресурс екологічного змісту під назвою «ECOLOGY-PORTAL». Результати проведеного анкетування дали змогу виявити попит на актуальну екологічну інформацію для різних цільових груп. Таких виділено 4 та визначено структуру порталу.

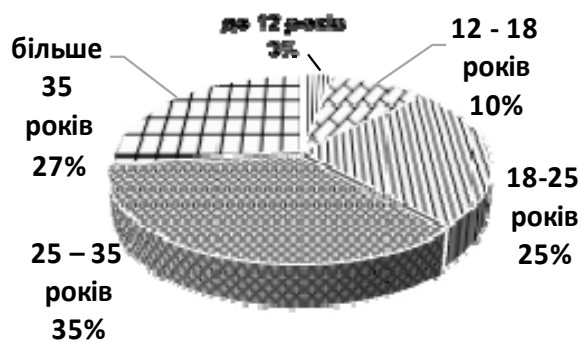

Рис. 1. Віковий розподіл респондентів, %

Розроблене меню «*ECOLOGY-PORTAL*» відповідає соціальному запиту споживачів екологічної інформації та наведено на рис. 2. Меню складається з 6 частин. Головна сторінка, «Дошкільнятам», «Школярам», «Студентам», «Громадянам» та «Корисні посилання» та 23 змістовні розділи, які містять актуальну тематичну екологічну інформацію.

Рис. 2. Меню інформаційного порталу «*ECOLOGY-PORTAL*»

На рис. 3 подано структуру інформаційного порталу «*ECOLOGY-PORTAL*».

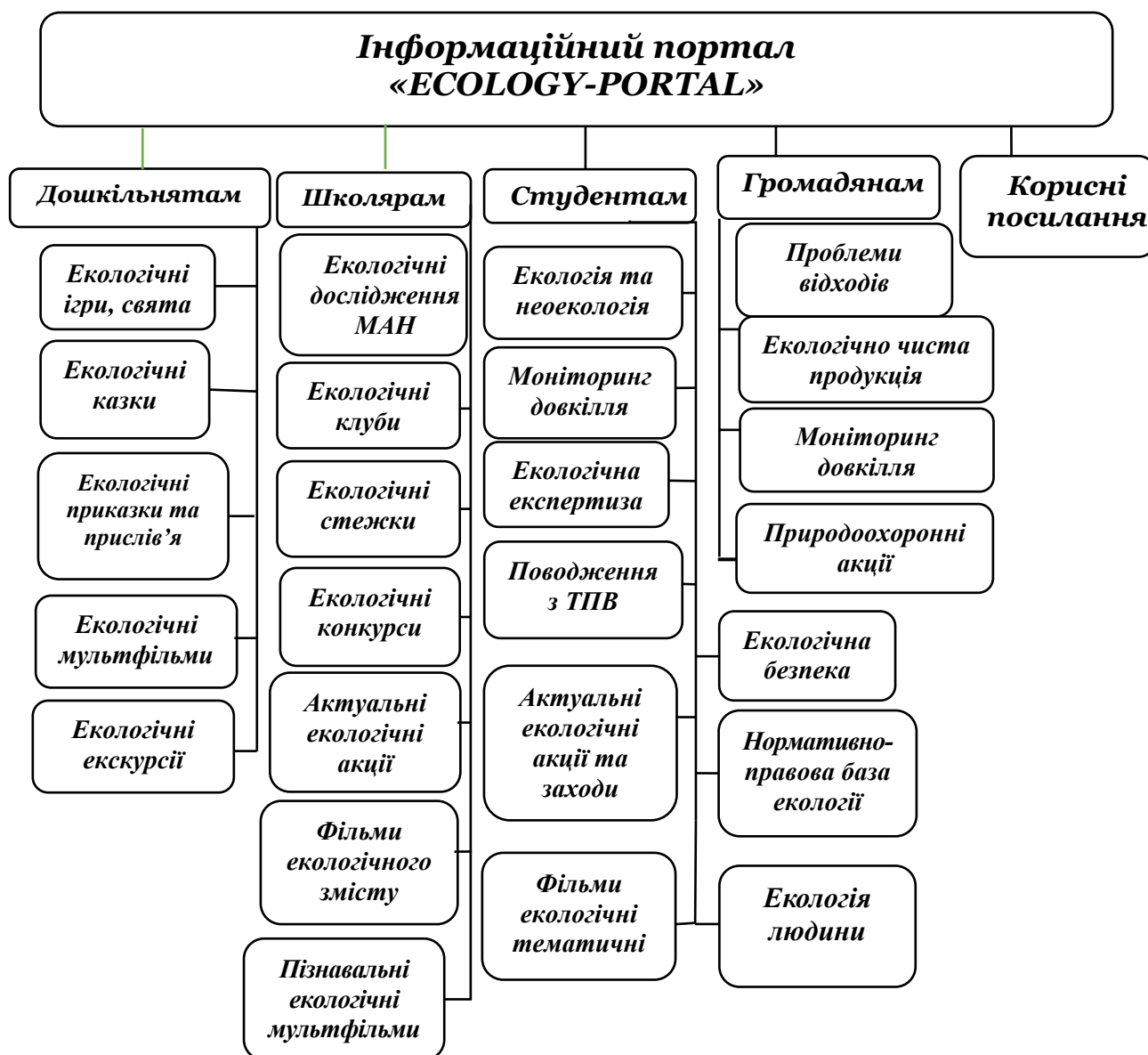

Рис. 3. Структура інформаційного порталу «*ECOLOGY-PORTAL*»

Надалі розкриємо змістовну частину кожного розділу. Розділ «Дошкільнятам» передбачає екологічну освіту дітей дошкільного віку. Він містить інформацію про ефективні методи екологічної освіти, шляхом проведення екологічних ігор та свят, використання предметних екоігор з різноманітними природними матеріалами, пізнавальних природничих приказок, демонстрація навчальних мультфільмів та проведення екскурсій екологічного змісту. Екологічна освіта дітей дошкільного віку реалізується через різні види діяльності дитини, які наведено на рис. 4.

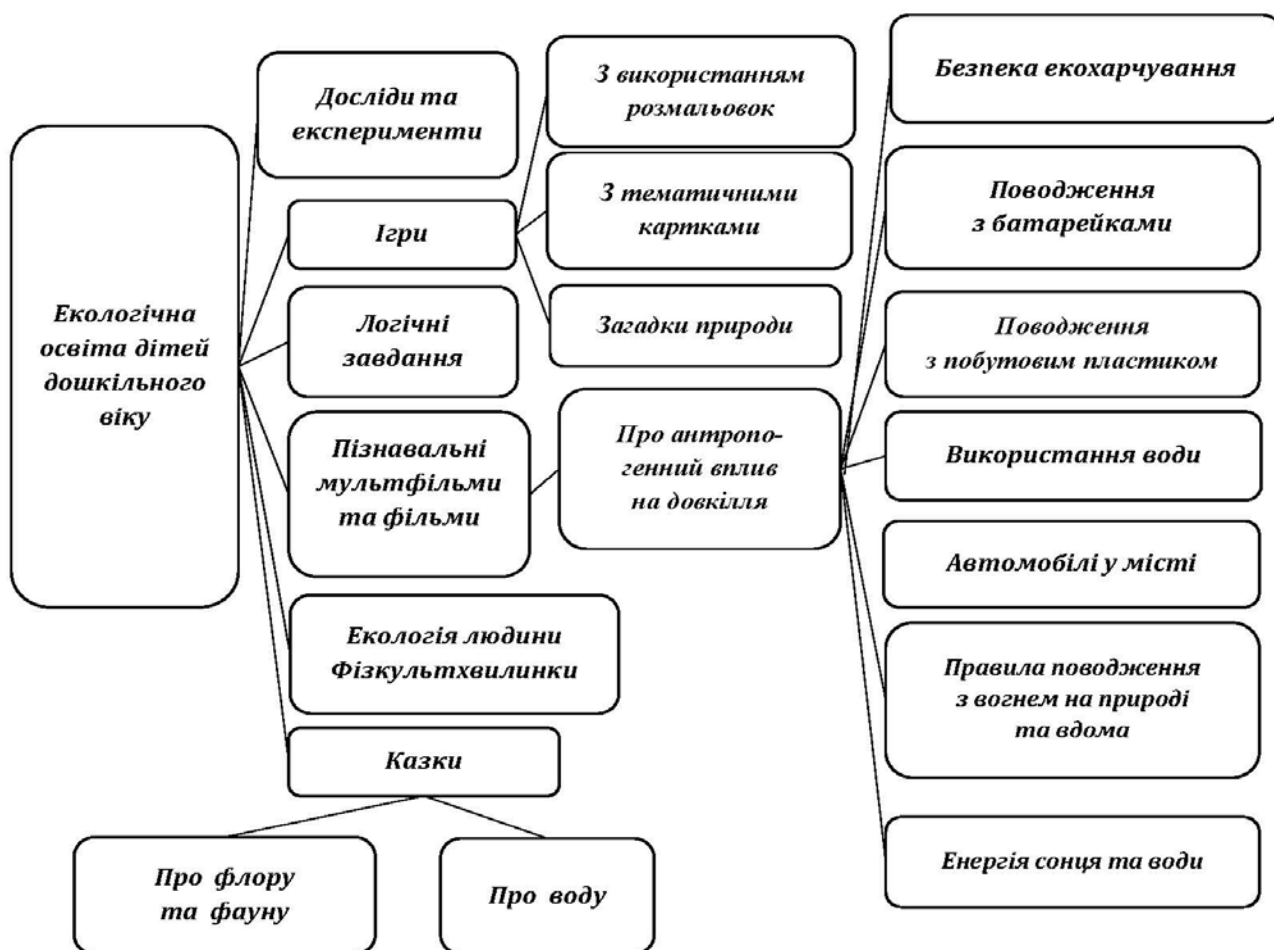

Рис. 4. Реалізація екологічної освіти дошкільників через різні види діяльності дитини

За рахунок ігор учні можуть стежити за перебігом думки, логікою доказу і засвоювати знання про цілісність природи, пізнати більше про навколишнє природне середовище. Така діяльність дає змогу сформувати екологічно правильні рішення, а також дозволяє краще зрозуміти навчальний матеріал та застосовувати отримані знання на практиці.

Логічні завдання допомагають зрозуміти закономірності, які визначені у таких народних прикметах, як: «Ластівки літають низько перед дощем», «Риби вискакують з води і ловлять комах – на дощ» [2]. Пізнавальні мультфільми екологічного змісту дозволяють засвоїти навчальний матеріал за допомогою візуального сприйняття.

Ефективним способом виховання ціннісного ставлення до природи є творчість учнів, спрямована на екологічну тематику, адже це допомагає через різні види діяльності сформувані у дітей здатність оцінювати естетику природи [1].

Завдяки дослідям та експериментам у дітей дошкільного віку формується здатність аналізувати екологічні ситуації. Використовуючи вербальні види роботи (розповіді казок у доступній формі), можна розкрити складні явища в природі, суть взаємовідносин природи і людини, важливість людської праці на благо збереження природних ресурсів.

Розділ «Школярам» висвітлює інформацію про історичні та сучасні взаємозв'язки суспільства з природою, проведення природоохоронних акцій та роль різних екологічних організацій, проведення екологічних досліджень та практикумів на природі, екскурсій екологічними стежками та зеленими маршрутами, постановку вистав екологічної моди з використанням вторинної сировини та проведення тематичних екотижнів. У розділі присутні фільми та мультфільми екологічної тематики – завдяки їхньому перегляду учні краще сприймають та засвоюють матеріал.

Екологічна освіта школярів реалізується через форми та заходи екологічного виховання, які наведено на рис. 5.

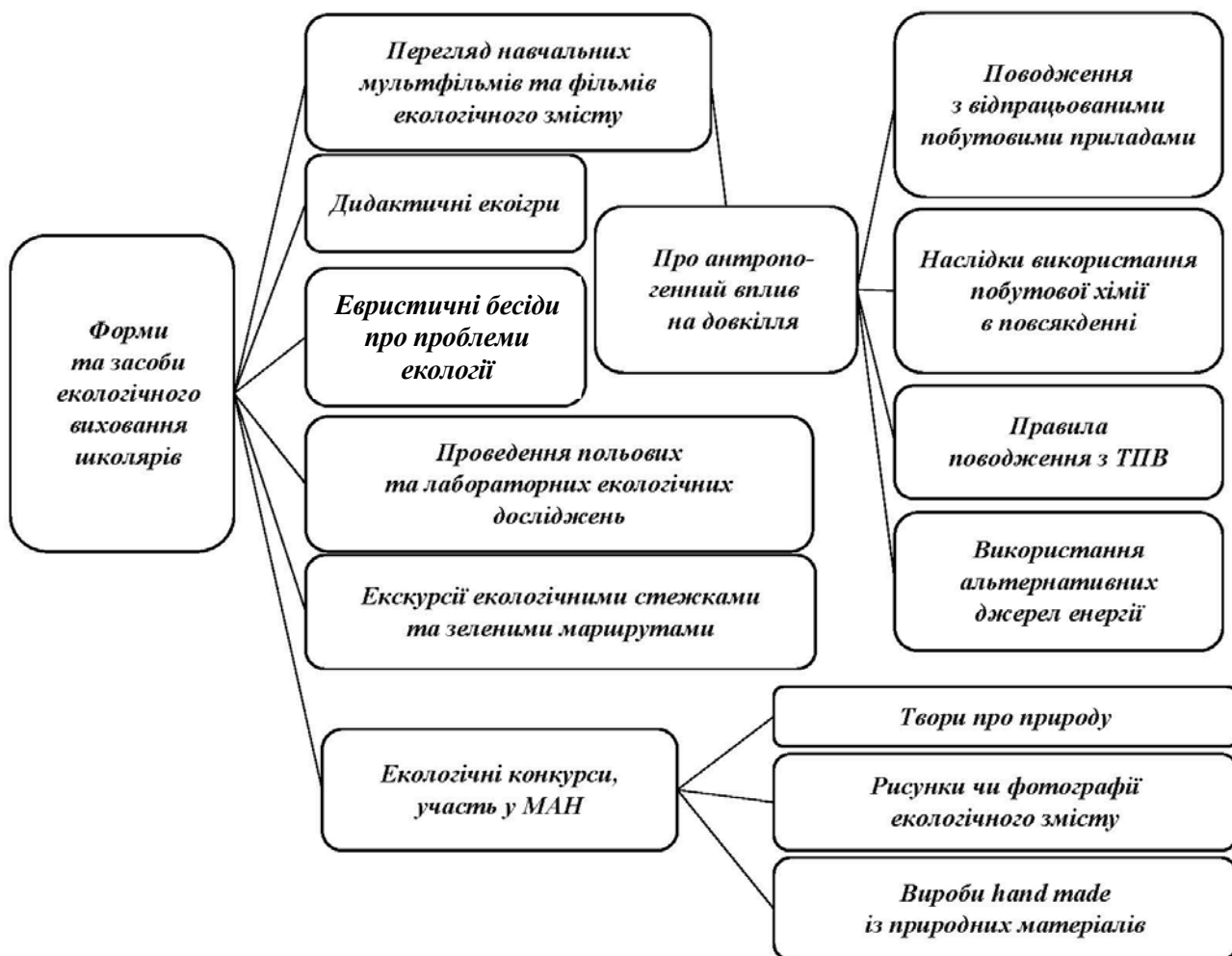

Рис. 5. Форми та засоби екологічного виховання школярів

Найбільш ефективними формами, спрямованими на засвоєння учнями екологічних знань, є: екскурсії, дидактичні ігри, робота з науково-популярними джерелами, евристичні бесіди, демонстраційні досліди, експерименти, перегляд тематичних фільмів та навчальних мультфільмів екологічного змісту. Такі методи дають змогу школярам набувати певних навичок розумової діяльності – аналізу, синтезу та узагальнення.

Участь у різноманітних природоохоронних заходах допоможе учням сформувати знання про можливість збереження компонентів довкілля. Саме під час таких акцій у дітей – веселе дозвілля, поєднане із суспільно-корисною працею: озеленення території школи, посадка дерев у парку і в саду, розчищення територій паркових зон від сміття, облаштування годівниць для птахів.

Заняття на екологічній стежці сприяють розвитку у школярів допитливості, зацікавленості, потреби досліджень, вихованню екологічно грамотної поведінки в природі, поширенню знань про природу та людину як невід’ємну частину довкілля, дослідженню природних об’єктів та явищ [7].

Екологічні клуби можна створювати на базі шкільного екологічного гуртка – їхня робота спрямована на формування в учнів вмінь вивчати і вирішувати проблеми навколишнього середовища.

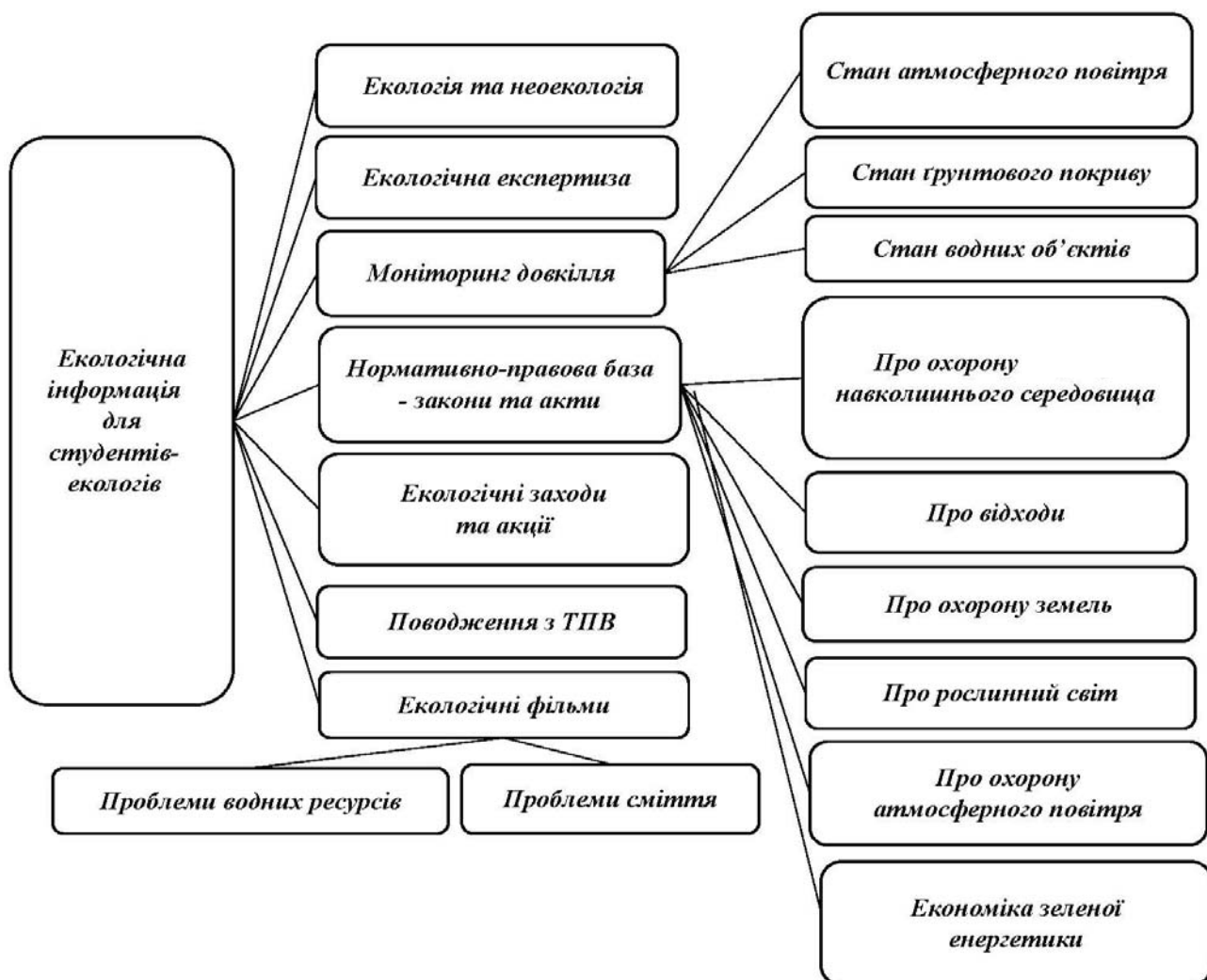

Рис. 6. Екологічна інформація для студентів-екологів

Розділ «Студентам» висвітлює актуальну інформацію стосовно сучасної спеціальної екологічної літератури. Така інформація може знадобитися під час навчання, підготовки публікацій тощо.

Для студентів-екологів першорядним завданням є формування світогляду особистості, а головне у вихованні майбутнього фахівця-еколога – формування його екологічно спрямованої життєвої позиції. Саме ця позиція повинна у майбутньому впливати на ефективність роботи спеціалістів-екологів, на їхню екологічну культуру та особистісну екологічну діяльність, на участь у виконанні зобов'язань перед суспільством – як із захисту навколишнього середовища, так і самої людини [5].

У процесі навчання студенти працюють як із підручниками, так і з додатковою науковою та науково-популярною літературою екологічної тематики, довідковими та картографічними матеріалами, семінарські заняття відбуваються у вигляді дискусій, моделювання виробничих та практичних ситуацій, ділових ігор (рис. 6).

Розділ «Громадянам» – інформація для інших категорій громадян. Висвітлює актуальну інформацію стосовно відходів та поводження з ними, про екологічно чисту продукцію, про стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтового покриву областей України, інформацію про природоохоронні акції. Реалізується екологічна освіта для інших категорій громадян

Рис. 7. Екологічна інформація для інших категорій громадян

за рахунок актуальної екологічної інформації, що зібрана у чотирьох підрозділах меню та наведена на рис. 7.

У підрозділі «Відходи» висвітлено інформацію стосовно використання вторинної сировини та інтерактивна мапа пунктів прийому вторинної сировини в Україні, розроблена у Міністерстві екології та природних ресурсів України. Завдяки інтерактивній мапі пунктів прийому вторинної сировини громадяни зможуть повною мірою впроваджувати у своєму приватному володінні роздільний збір ТПВ.

У підрозділі «Екологічно чиста продукція» розкрито суть понять «органічна продукція» та «еко-продукція», наведено інформацію стосовно екологічного маркування, для інформації про екологічно безпечні способи виробництва або утилізації харчових відходів чи пакування.

У підрозділі «Природоохоронні акції» висвітлено інформацію стосовно актуальних природоохоронних акцій та заходів, що проводяться в країні, області, світі та цікава інформація про світові об'єкти природно-заповідного фонду.

Останні роки у всьому світі актуальним є питання екологічної освіти соціуму, загальної екологізації життєдіяльності людини та екологічної просвітницької діяльності за рахунок використання веб-ресурсів як сучасних засобів в еколого-просвітницькій діяльності.

«ECOLOGY-PORTAL» – це унікальний інформаційний ресурс екологічного змісту, який сприяє формуванню екологічної свідомості суспільства, екологізації усіх сфер людської діяльності та формуванню екологічної свідомості усіх груп населення. Така форма екоінформатизації є легкодоступною, всеохопною та дає змогу оперативного отримання різноманітних online-новин.

Література

1. Абрам'юк У. М. Роль еколого-просвітницької діяльності карпатського національного природного парку у формуванні екологічної свідомості дітей / У. М. Абрам'юк, Л. М. Гайдук, Р. Л. Кравчинський // Екологія та сталий розвиток. – 2018. – № 3. – С. 7–10.

2. Шумний В. К. Биоразнообразие и динамика экосистем / В. К. Шумний, Н. А. Шокин, Н. А. Колчанов [и др.] // Информационные технологии и моделирование. – Новосибирск : СО РАН, 2006 (7). – 648 с.

3. Грачев А. С. Создаем свой сайт на WordPress: быстро, легко и бесплатно. Работа с CMS WordPress 3 / А. С. Грачев. – Санкт-Петербург : Пітер, 2011. – 288 с.

4. Марусов А. Використання офіційних веб-сайтів міським самоврядуванням України для взаємодії з різними цільовими групами: проблеми

та перспективи [Електронний ресурс] / А. Марусов. – Режим доступу : www.e-uriadnik.org.ua.

5. Савченко Е. В. Формування і використання інформаційних електронних науково-освітніх ресурсів [Електронний ресурс] / Е. В. Савченко. – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.

6. Уткіна К. Б. Створення інформаційного ресурсу «ECOLOGY-PORTAL» / К. Б. Уткіна, О. О. Бондаренко // Охорона довкілля. – 2018. – № 14 – С. 178.

7. Шумілова А. В. Формування екологічної свідомості школярів еколого-освітніми заходами НПП «Слобожанський» / А. В. Шумілова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. Екологія. – Харків : Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2015. – Вип. 13. – С. 104–111.